

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет психології
Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 5 Історія української культури

Рівень вищої освіти: **перший, бакалаврський**

Освітньо-професійна програма: **«Психологія»**

Спеціальність: **С4 Психологія**

Галузь знань: **С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини**

Освітня кваліфікація: **Бакалавр з психології**

Затверджено на засіданні кафедри філософії,
соціології та релігієзнавства
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української культури
Викладач	Білоус Світлана Іванівна
Е-mail викладача	svitlana.bilous@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний /заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предмет вивчення дисципліни: українська культура в її історичному розвитку.</p> <p>Навчальна дисципліна «Історія української культури» спрямована на комплексне вивчення закономірностей становлення та розвитку української культури від давніх часів до сучасності. Особлива увага під час вивчення «Історії української культури» приділяється аналізу духовних, мистецьких, освітніх і світоглядних чинників культурного розвитку, ролі видатних особистостей, проблемам історичної пам'яті та культурної ідентичності. Даний предмет розкриває українську культуру у взаємодії з європейським і світовим культурним простором, акцентує на її самобутності та спадкоємності.</p> <p>Дисципліна формує у студентів ґрунтовні й системні знання з історії української культури, розвиває навички історико-культурного аналізу, критичного осмислення культурної спадщини та сучасних культурних процесів, сприяє вихованню національної свідомості, громадянської відповідальності й поваги до культурних цінностей українського народу.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета: формування у студентів цілісного уявлення про історичні етапи розвитку української культури від давніх часів до сучасності, усвідомлення її самобутності, спадкоємності та місця у світовому культурному просторі; розвиток компетентності аналізувати культурні явища в контексті історичних, соціальних і духовних процесів.</p> <p>Цілі:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Формування цілісного уявлення про історичний розвиток української культури як безперервного, багатовимірного процесу від архаїчних форм культуротворення до сучасного етапу. 	

- Усвідомлення самотності української культури, її ціннісних, духовних і символічних засад, а також її ролі у формуванні національної ідентичності.
- Ознайомлення з ключовими культурними епохами, явищами та персоналіями української історії в контексті загальноєвропейських і світових культурних процесів.
- Розвиток здатності до історико-культурного аналізу, інтерпретації культурних текстів, мистецьких творів і духовних традицій.
- Формування критичного мислення щодо культурної спадщини, історичної пам'яті та сучасних культурних практик.
- Виховання поваги до культурної спадщини України, відповідальності за її збереження та актуалізацію в сучасному суспільстві.
- Сприяння інтеграції української культури у світовий культурний простір через розуміння її взаємодії з іншими культурами.
- Розвиток світоглядної та ціннісної орієнтації здобувачів освіти, здатності усвідомлено оцінювати культурні процеси минулого і сучасності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність їх неухильно дотримуватись.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання:

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин (денна / заочна форма навчання)
Лекції	12 год. / 4 год.
Семінари	18 год. / 6 год.

Самостійна робота		60 год. / 80 год.	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
II	«Психологія»	I	Нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		Кількість годин	
	Лекції	Семінари	Самостійна робота (денна /заочна ф.н.)
Тема 1. Вступ до вивчення історії української культури.	2 год. / 2 год.		
Тема 2. Архаїчні культури на території України та пам'ять про них у сучасників.		2 год.	10 год./ 10 год.
Тема 3. Здобутки культури України періоду Київської Русі й Галицько-Волинського князівства.		2 год.	10 год./ 10 год.
Тема 4. Здобутки культури України періоду XIV-XVII століття. Видатні особистості.		2 год.	10 год./ 10 год.
Тема 5. Здобутки української культури середини XVII ст. – XVIII ст. Видатні особистості.		2 год.	10 год./10 год.
Тема 6. Українське національно-культурне відродження в XIX ст. Видатні особистості.	4 год.	4 год./ 2 год.	10 год./ 10 год.
Тема 7. Умови розвитку української культури в XX ст.	2 год.	2 год./ 2 год.	10 год./ 10 год.
Тема 8. Українська культура в новітній період історії України: багатогранність розвитку.	2 год. /2 год.	2 год./ 2 год.	0 год /10 год.
Тема 9. Українська культура у світовому духовно-культурному просторі.	2 год.	2 год.	0 год /10 год.

Загальна кількість годин:	12 год./ 4 год.	18 год./ 6 год.	60 год./ 80 год.
6. Система оцінювання знання:			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Загальна кількість балів в межах залікового курсу: 100. Розподіл балів:</p> <p>0 – 49 балів – «не зараховано»;</p> <p>50 – 100 балів – «зараховано».</p> <p>Оцінка розраховується інструментарієм електронного журналу, прийнятого в університеті, як середнє арифметичне з усіх отриманих на семінарських заняттях та за письмові роботи, помножене на відповідні коефіцієнти.</p>		
Вимоги до письмових робіт	<p>Всі студенти (в тому числі й ті, що навчаються за індивідуальним графіком) виконують тести до окремих тем семінарів:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Тест до семінару: «Здобутки культури України періоду Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.» ● Тест до семінару. «Здобутки культури України періоду XIV-XVII століття. Видатні особистості». ● Тест до семінару. «Здобутки української культури середини XVII ст. – XVIII ст. Видатні особистості». ● Тест до семінару. «Українське національно-культурне відродження в XIX ст. Видатні особистості». <p>Оцінка виставляється на поточних семінарських заняттях в межах 100 балів, додається до оцінки за усні відповіді.</p> <p>Максимальна можлива кількість балів (вага) за семінари – 70 балів зі 100.</p> <p>Всі студенти (в тому числі й ті, що навчаються за індивідуальним графіком) виконують підсумкову письмову контрольну роботу у вигляді одного тесту. Тест підсумкової контрольної роботи охоплює теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● «Умови розвитку української культури в XX ст.» ● «Українська культура в новітній період історії України: багатогранність розвитку». 		

	<ul style="list-style-type: none"> ● «Українська культура у світовому духовно-культурному просторі.» <p>Максимальна можлива кількість балів (вага) за контрольну роботу – 10 балів зі 100.</p> <p>Індивідуальна робота студента / студентки – це творчо-пошукова робота у вигляді (формат роботи на вибір) :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● самостійно виконаної тематичної презентації чи тематичного відеопроєкту ● участі в науковій студентській конференції, ● представлення сертифікату про проходження тематичного проєкту на наукових платформах ● конспекту семінарських занять, ведення словника і хронології з ІУК. <p>Оцінка (вага) індивідуальної роботи - 20 б.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Студент повинен вчасно приєднатись до дисципліни в системі дистанційного навчання.</p> <p>В межах дев'яти запланованих семінарських занять обов'язковими є 2 усні відповіді, які оцінюються за 100-бальною шкалою.</p> <p>Вітається більше 2-х усних відповідей, вітається також активність студентів на семінарському занятті.</p> <p>Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, повинні:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Отримати оцінки за поточні семінари (тести). Результати оцінюються за 100-бальною шкалою. Вага оцінки – 70 балів зі 100. 2. Обов'язковим є написання тестової контрольної роботи. Результати оцінюються за 100-бальною шкалою. Вага оцінки – 10 б. зі 100. 3. Підготувати й захистивши самостійно виконані дві презентації – одну до семінару, іншу – як самостійно-пошукову роботу (теми презентацій за вибором студентів відповідно до планів семінарів).

	<p>Отже, розподіл балів в інструментарію журналу з курсу «ЛУК»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усні й тестові відповіді: 70 балів • Індивідуальне творче завдання (презентація, виступ на науковій конференції, конспект семінару тощо) – 20 балів • Підсумкова контрольна робота – 10 балів. <p>Разом: 100 балів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Підсумковий контроль виставляється за результатами семінарських занять.</p> <p>Наявність щонайменше п'яти оцінок (чотирьох – за семінари та однієї – за письмову роботу), та підсумкова кількість балів від 50 і вище (зі 100) є достатньою підставою для отримання залікової оцінки.</p>
Підсумковий контроль	<p>Залік за поточною успішністю виводиться інструментарієм електронного журналу.</p> <p>Студенти, котрі не набрали 50 балів протягом усіх форм контролю, рекомендуються до здачі заліку за талоном 2.</p> <p>У талоні №2 чи в талоні №3 передбачається: збірний тест (за поточними тестами й тестами з контрольної роботи), а також усна складова відповіді.</p>
7. Політика навчальної дисципліни	
<p>Політика дисципліни спрямована на розвиток вищої освіти в Україні, що ґрунтується на засадах гуманізму, демократизму, національної самосвідомості та міжнаціональної толерантності, й передбачає імплементацію базових принципів студентоцентрованого підходу до навчання в освітню діяльність студентів.</p> <p>Пріоритетними напрямками організації освітнього процесу є: формування світогляду майбутніх фахівців (відкрита комунікація, обмін думками тощо), розвиток креативності, створення оптимальних умов для їх самореалізації, інтеграція неформальної психотерапевтичної освіти в формальну, широке застосування інформаційних технологій, впровадження дистанційної форми навчання, діджиталізація освіти та реалізація принципів СТЕМ-освіти.</p> <p>Студентам рекомендується взаємодіяти із викладачем (лектором) упродовж заняття, реагувати на викладений матеріал, формулювати проблемні запитання, виокремлювати незрозумілий контент, надавати зворотній зв'язок.</p> <p>Письмові роботи. Виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf, https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf, та індивідуальним графіком.</p>	

Академічна доброчесність. У Кодексі честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-04- kodeksu-chesti-prykarpataskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-vasylia-stefanyka.pdf> встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально- освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно. За дотриманням членами університетської спільноти морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає Комісія з питань етики та академічної доброчесності при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Індивідуальний графік навчання становить форму організації навчання здобувача вищої освіти, при якій частина дисциплін навчального плану вивчається ним самостійно, у тому числі з використанням технологій і засобів дистанційного навчання. Положення: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44 2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafikom-u-prykarpataskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf>

I. Усі студенти (в тому числі й ті, що навчаються за індивідуальним графіком) виконують тести до наступних тем семінарів:

- Тест до семінару: «Здобутки культури України періоду Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.»
- Тест до семінару. «Здобутки культури України періоду XIV-XVII століття. Видатні особистості».
- Тест до семінару. «Здобутки української культури середини XVII ст. – XVIII ст. Видатні особистості».
- Тест до семінару. «Українське національно-культурне відродження в XIX ст. Видатні особистості».

Кількість тестових завдань в кожному тесті: **20**. Тести закритого типу (з варіантами відповідей). Кількість варіантів відповідей: 4. Кількість вірних відповідей: одна. Час виконання: **20** хв. (на платформі дистанційного навчання).

Вага тестів разом з усними відповідями – 70 б. зі 100.
За непройдений тест – нуль балів.

II. Всі студенти (в тому числі й ті, що навчаються за індивідуальним графіком) виконують підсумкову письмову контрольну роботу (у вигляді тесту). Тест охоплює матеріал тем 7-9.

Кількість тестових завдань: 20. Тести закритого типу (з варіантами відповідей). Кількість варіантів відповідей: 4. Кількість вірних відповідей: одна. Час виконання: 20 хв. (в системі дистанційного навчання).

Вага тесту: **10** балів зі 100.

За непройдений тест – нуль балів.

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, повинні:

1. Отримати оцінки за поточні семінари (тести). Результати оцінюються за 100-бальною шкалою. Вага оцінки – **70** балів зі 100.
2. Обов'язковим є написання тестової контрольної роботи. Результати оцінюються за 100-бальною шкалою. Вага оцінки – 10 б. зі 100.
3. Підготувати й захистивши самостійно виконані дві презентації – одну до семінару, іншу – як самостійно-пошукову роботу (теми презентацій за вибором студентів відповідно до планів семінарів).

КСР з Історії української культури - здійснюється у вигляді доопрацювання тестових завдань, поточних усних відповідей. Оцінки виставляються згідно тематичних колонок в журналі. В інструментарію журналу викладач фіксує дату КСР, водночас не відводить окремо бали в колонку, де є колонка КСР.

Отже, розподіл балів в інструментарію журналу з курсу «ІУК»

- Вага оцінки за семінарські заняття (усні, тестові відповіді): максимально **70** балів
 - Вага оцінки за контрольну роботу (тестову) – максимально **10** балів.
 - Вага оцінки за індивідуальне завдання, самостійну роботу студентів – **20** балів.
- Разом:** максимально 100 балів зі 100.

8. Рекомендована література:

1. Герасимов, Т. Ю. Історія та культура України. Частина I : навчальний посібник [Електронний ресурс] / Герасимов Т. Ю., Пономаренко А. Б., Сідлецька Т. І. – Вінниця : ВНТУ, 2025. – 207 с. URL: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2025/Gerasymov_P1_2025_207.pdf
2. Гула Р.В., Передій І.Г., Дерев'яно Л.І. Історія української культури у схемах, таблицях, ілюстраціях: навчальний посібник. - К, 2019. – 180 с. URL: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2021/Gula_2019_180.pdf
3. Історія та культура України: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 480 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/546/1/%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%B%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80%202018.pdf>
4. Історія української культури: Навчально-методичний посібник з дисципліни / Укл. Петренко І.М., Сарапин В.В. – Полтава, 2012. – 504 с. URL: <http://www.culture.puet.edu.ua/files/iuk.pdf>
5. Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович — К., 1998. — 728 с. // URL: <http://litopys.org.ua/popovych/narys.htm>
6. Хома І.Я. Історія української культури: навч. посібник / І.Я. Хома, А.О. Сова, Ж.В. Мина; за ред. І.Я. Хоми. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 356 с.

Ресурси:

Ізборник: Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації. URL : <http://izbornyk.org.ua/>

Білоус Світлана Іванівна,

доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства